

Innlandet fylkeskommune
post@innlandetfylke.no

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

18.06.2020

Høringsuttalelse til Innlandsstrategien, regional planstrategi for Innlandet 2020-2024

Jordvernalliansen i Innlandet arbeider for bevaring av dyrket mark og matjord, og mot en stadig forverring av norsk sjølforsyningsgrad og matsikkerhet. Alliansen er partipolitisk uavhengig, og har bred representasjon av organisasjoner innen landbruk, miljø og fagbevegelse. I dag inngår 11 organisasjoner som alle har jordvern som en del av sitt virkefelt, eller som har et engasjement for jordvern. Se bunntekst og signaturfelt for informasjon om de 11 organisasjonene og om sammensetning av alliansens arbeidsutvalg.

Jordvernalliansen viser til kunngjort høring av Innlandsstrategien 2020-2024, med regional planstrategi og forslag til fire nye regionale planer, og med høringsfrist 26. juni. Jordvernalliansen har følgende høringsinnspill:

Til kapittel 3 om regional planstrategi, nasjonale forventninger og bærekraftsmål:

Nasjonal jordvernstrategi må eksplisitt innlemmes som en føring og grunnlag for planstrategien. Bakgrunn: Jordvernstrategien ble enstemmig vedtatt av Stortinget i 2015. Stortinget strammet her inn det nasjonale jordvernmålet fra maksimal årlig omdisponering på 6000 dekar, til maksimalt 4000 dekar, og må altså nå gjøres gjeldende i fylkeskommunalt og kommunalt planarbeid. Jordvernstrategien innebærer at all forvaltning må legge seg på en strengere praksis enn tidligere. For øvrig er det ventelig at det nasjonale jordvernmålet skjerpes ytterligere i løpet av planperioden.

I Norge er kun 3 prosent av landarealet dyrket mark. Dermed er det nok av andre arealer å bygge på i Norge. Det tar minst 100 år å danne et ti centimeters lag med matjord. Matjord er dermed i praksis en ikke-fornybar ressurs. Den gode matjorda danner grunnlag for jordbruket som vi har i dag. Nydyrking på dårligere arealer vil ikke gi samme grunnlag for matproduksjon. Med en voksende befolkning må vi både ivareta den gode matjorda vi har, og i tillegg drive aktiv nydyrking.

I Innlandet tas store matjordarealer til utbygging av samferdsel. Dette berger for at Innlandet ikke kan ta av sine viktige og gode matjordressurser til nærings- og boligutbygging. Det trengs tydelige og forpliktende planer på alle nivåer som legger til rette for arealforvaltning som ivaretar jordvernet.

I høringsutkastet fremmes følgende føringer fra regjeringen som grunnlag for arbeidet:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn

WILPF Norge
INTERNASJONAL KIRNELIGA FOR FRØ OG FRØSØ

Norsk Nærings- og
Nytelsesmiddelarbeiderforbunc

HEDMARK BONDELAG

Naturvernforbundet

- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Videre vises det til føringer fra regjeringen om å ta utgangspunkt i *FNs bærekraftsmål*, med særlig vekt på:

- Planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling
- Vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet
- Bærekraftig areal- og transportutvikling
- Byer og tettsteder der det er godt å bo.

Jordvernalliansen mener disse mål og føringer tydeliggjør behovet for et sterkt jordvern. I utviklingen av et bærekraftig samfunn ligger en klar forpliktelse til å sørge for at vår befolkning er mest mulig selvforsynt, og at en i størst mulig grad unngår import og å leve på andre lands arealer.

Norge har ut fra dette et etisk ansvar for å ta vare på sin matjord, som er en knapphetsressurs.

Jordvernalliansen påpeker videre at klimaendringene innebærer store utfordringer for matproduksjonen og matsikkerheten, med fare for store sesongmessige svingninger og omfattende avlingstap. Når matsikkerheten er truet, er det viktig at vi er enda mer bevisste på å ikke tape noe av vår matjord, som nettopp er grunnlaget for matproduksjonen.

Jordvernalliansen ber om at Innlandet fylkeskommune innlemmer jordvern som et eget punkt/avsnitt knyttet til nasjonale forventninger og bærekraftsmål.

Til kapittel 4 om satsingsområder og visjoner innenfor fire områder:

Jordvernalliansen peker på behovet for å se strategiens ulike mål og temaer i sammenheng. Dette gjelder visjonene for innbyggere, innovasjon, inkludering og infrastruktur. Her ønskes befolkningsvekst, utbygging av transportårer og å møte urbaniseringstrenden, og samtidig å sørge for å utvikle nye næringer basert på Innlandets rike råvarer.

Både høringsdokumentet og kunnskapsgrunnlaget viser til de store mulighetene som ligger i bearbeiding av råvarer fra jord, skog, luft og vann. Tilknyttet landbruket (jord og skog) har Innlandet allerede vesentlige kompetansemiljøer og store fortrinn her. Innlandet har et stort potensial for utvikling innen den grønne økonomien. Jordvernalliansen peker på at grunnlaget for dette ligger i matjord og dyrket mark. Derfor er det avgjørende å ta vare på dette grunnlaget, og ikke bokstavelig talt bygge ned.

Det er viktig å se utbygging av infrastruktur, byer og tettsteder i sammenheng med dette, og legge gode planer som ivaretar dyrket mark.

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – BONDELAGET – NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET

Til kapittel 5 om politikkutforming for by og bygd, Innlandets muligheter og ønsket langsiktig utvikling:

Jordvernalliansen viser til følgende kulepunkt under ønsket langsiktig utvikling, og foreslår følgende tillegg markert med gult og understrekning:

- et grønt innland som leter etter løsninger for en bærekraftig framtid. Innlandssamfunnet reduserer sine utslipp av klimagasser. Skogen er Innlandets grønne gull, som forvaltes på naturens premisser. Naturen ivaretas og har god vann- og luftkvalitet. Dyrket mark ivaretas og skånes fra nedbygging. Byer og tettsteder er planlagt og bygget slik at de største konsekvensene av klimaendringene unngås. Det er etablert god samfunnssikkerhet og beredskap. Innlandet forsyner Norges matbord gjennom et moderne og bærekraftig landbruk.

Vi mener denne tilføyelsen er helt vesentlig, også som grunnlag for siste setning om at Innlandet forsyner Norges matbord gjennom et moderne og bærekraftig landbruk.

Til kapittel 6 om forslaget til nye regionale planer:

Vi ser at temaene for de fire planene dels går noe inn i hverandre, og kan framstå noe utydelig.

Både arealpolitikk og infrastruktur (inkl samferdselsutbygginger) ser ut til å komme opp i flere av planene.

Eksempelvis: Behov for i en fornyet *samordnet bolig-, areal og transportpolitikk for hele Innlandet* er satt opp under **Regional plan for det inkluderende Innlandet**, mens infrastruktur/transport kommer både under **Regional plan for samfunnssikkerhet, klimatilpasning og robust infrastruktur** og under **Regional plan for klima, miljø og arealbruk**.

Sistnevnte framstår som den planen som skal ta opp arealpolitikken i sin bredde.

Jordvernalliansen foreslår følgende tilføyelse i dette avsnittet i teksten for **Regional plan for klima, miljø og arealbruk**, markert med gult og understrekning:

Klimaendringer medfører endringer for Innlandet. Målet er å utvikle tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser, der det også tas hensyn til effektiv ressursbruk for samfunnet. Sentrale perspektiv vil være effektiv energibruk og miljøvennlig transport, samt økt kunnskap om risikoområder og behov for klimatilpasning. I tillegg er det nødvendig med et helhetlig blick for å sikre bærekraftig bruk av arealressurser, variert næringsstruktur og vern av sårbare naturressurser på samme tid. Innlandet har en vesentlig rolle i matforsyningen i Norge, og det er vesentlig å ta vare på dyrket mark som danner grunnlaget for matproduksjonen. Som landets største hyttefylke med store ambisjoner om å oppnå høyere verdiskaping innen reiseliv og opplevelsesnæringene, må bruk av disse

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – BONDELAGET – NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET

HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD

2322 RIDABU

TLF: 62 55 53 10

EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NONETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

ressursene gjøres på en måte som ivaretar den langsiktige samfunns-utviklingen. I arbeidet med en slik plan bør det også foretas en kartlegging av hvilke verdier ressursene i Innlandet har. Innlandet som råvareleverandør trenger tydelige prioriteringer og offensiv satsing for å realisere verdiskapingspotensialet.

Jordvernalliansen ønsker lykke til videre med planarbeidet, som vil bli et vesentlig grunnlag for politikk og utvikling av det nye Innlandet.

Med vennlig hilsen arbeidsutvalget i Jordvernalliansen i Innlandet,

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Lars Opsal jr
Hedmark Bondelag

Lars Mæhlum
Naturvernforbundet i Hedmark

Odd Erik Kokkin
LO Innlandet

Lars Arne Mjørlund
Oppland Bondelag.

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – BONDELAGET – NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET